

Sprokkels

Inhoud

Van het bestuur	3
Van het secretariaat	3
Ledenvergadering	4
Buxusmot opgepast	5
Voorjaarswandeling	6
Brief Jo Kivits	6
Eetbare planten	7
Prijs voor Annemarie	8
Veghel Paasbest	9
20 jaar JVV wandelen	10
Boomfeestdag 2017	11
Deelprogramma	12
Klimaatperikelen	13
Klimaat Down-Under	14 - 15
Geerbosdagboek	16 - 20
Meierijstadnatuur	21 - 22
Wat is het IVN	23

Op de voorplaat

Een lenteplaatje gemaakt tijdens de doorstapwandeling langs zonnig geel koolzaad. Wandel ook eens mee, deze keer was de wandeling in totaal 15 kilometer en het weer was prachtig. Foto: Peter van Beurden

Van de redactie

Het fijne van het voorjaar is dat de vogels weer uit volle borst zingen. Dit vogelgejubel mis je toch wel in de winter. 's Morgensvroeg is het een kakofonie van geluiden want ieder vogeltje zingt zoals het gebekt is. De vogels op naam brengen is lastig. Behalve de Latijnse naam en in de meeste gevallen ook een Nederlandse naam bestaan er nog andere namen die per streek kunnen verschillen. Wat denk je van het Blauwleggerke, de naam voor heggenmus. Hij wordt zo genoemd vanwege de helderblauwe eitjes in zijn nestje. Of de bijnaam Schrijvertje of Schrieverik voor de Geelgors omdat de aftekening van de eitjes lijken op schrijfkrabbels. In mei legt elk vogeltje een ei. Dus trek eropuit om de vogels te zien en te horen.

Suzanne

Bestuur en redactie

Locatie

IVN verenigingslokaal
De Buitendonk 3, 5467 DE Veghel

Bestuur

Voorzitter:

Fer Kalis
Marterweide 7,5467 LK Veghel
Telefoon.....(0413) 34 13 48

Secretaris:

Karin Koppen
Antoniusstraat 11,5469 EV Keldonk
Telefoon.....(0413) 21 02 16
secretariaat@ivn-veghel.nl

Penningmeester:

Henk van Helmond
Lavendellaar 345467BE Veghel
Telefoon(0413) 367476...06-515 534 30
Penningmeester@ivn-veghel.nl
NL62 TRIO 0338 4476 36 t.n.v. IVN afdeling Veghel

Lid en tevens vertrouwenspersoon:

Matty Meij
Parkietendonk 5.....5467 DR Veghel
Telefoon(0413) 35 00 71

Lid:

Marianne van Zeeventer
Roekdonk 2.....5467 DP Veghel
Telefoon(0413) 78 52 07

Webmaster: Geert van de Wiel
webmaster@ivn-veghel.nl
website www.ivn-veghel.nl

Redactie Sprokkels:

Maria Kordewinders-van den Tillaar
Geluckweg 45469 NA Boerdonk
Telefoon(0492) 46 33 83

Suzanne van Zutven

Peter van Beurden
Heiveld 65464 VT Veghel
Telefoon(0413) 36 57 12

Een lentebeeld, bosanemonentapijt in het Wijboschbroek. Ron v. Baalen

Van het bestuur

Eind maart was de laatste les van de wintercursus. Net op tijd zeiden we toen want het voorjaar kwam eraan. Daarna leek de winter weer teruggekeerd met lage temperaturen overdag en vooral 's nachts. Er was ruim voldoende belangstelling voor de cursus waarmee toch weer duidelijk is dat de cursussen voldoen aan een behoefte.

Tijdens de jaarvergadering van begin maart zijn onder andere afspraken hoe we binnen de vereniging met elkaar om wens te gaan, aan de orde geweest. Goed om daar af en toe eens bij stil te staan. Zolang alles goed gaat, zijn er geen regels nodig maar juist als er strubbelingen zijn is het goed dat er algemene afspraken zijn waaraan iedereen zich geacht wordt te houden.

Ook dit jaar hebben we weer meegedaan aan Veghel Paasbest en ook dit jaar was dit weer hoognodig. Als je begint, denk je dat het wel meevalt maar aan het eind van de ochtend zijn er toch zeven zakken met vuil opgehaald. Op zich een teken dat je niet voor niks hebt gewerkt maar het is wel een dubbel gevoel, immers hoe minder hoe beter. De doorstapwandeling liep via het Wijboschbroek met een sprookjesachtige begroeiing van bosanemonen. Veel tijd om er bij stil te staan was er niet want de meeste wandelaars liepen mee als training voor de Vierdaagse. Toch hebben we een aantal mensen wel geïnteresseerd gekregen voor de activiteiten van het IVN, iets wat met enige regelmaat nog steeds lukt want er komen nog steeds leden bij. Daar zijn we blij mee, alleen met nieuwe leden erbij kan de vereniging blijven bestaan. Daarvoor is ook weer nieuw kader nodig. Daarom zijn we blij dat er een aantal belangstellenden vanuit de afdeling Veghel zijn om de natuurgidsopleiding te gaan volgen. Op deze manier blijft de afdeling op de toekomst voorbereid.

Namens het bestuur,
Fer Kalis, voorzitter

Bijna voltallige wintercursusgroep tijdens de 1e excursie. Foto: D. de Groot

Ben je er vroeg bij dan is de wind je bestuivingshulp. Foto: Diny de Groot

Mossen zoeken en bekijken, de wondere wereld van het kleine. foto: PvB

Ruig haarmos en Grijs kronkelsteeltje. Foto: Diny de Groot

Van het secretariaat

Nieuwe leden:
Jannie Vermeer, Veghel
dhr. J. Verhoeven, Veghel
Sjakkie Engeln, Schijndel

En een opzegging van Tiny van Lieshout.

Tijdens de ledenvergadering op 14 maart j.l. is afgesproken om de contributie niet te wijzigen. Hierbij het verzoek om de contributie voor 2017 vóór 1 juni over te maken op bankrekening NL62 TRIO 0338 4476 36 t.n.v. IVN afdeling Veghel onder vermelding van 'contributie 2017'. !!! let op: het rekeningnummer is veranderd.

Leden: 20 euro, huisgenootleden 10 euro.
Minimum bijdrage donateurs 10 euro

Een hoger bedrag is altijd welkom; alle bijdragen komen ten goede aan de verenigingsactiviteiten zoals natuureducatie in de vorm van korte cursussen, lezingen, excursies enz.

Beëindiging lidmaatschap vóór 1 december doorgeven aan het secretariaat.

Karin Koppen

Maria van de Oetelaar krijgt de versierselen en een natuurboek.

Ledenvergadering

Ruim 20 IVN/leden hebben de jaarvergadering op 14 maart bijgewoond. Veel punten stonden op de agenda maar veel daarvan waren formaliteiten.

Leuke zaken die aan de orde kwamen waren o.a. de hulding van de jubilarissen. Drie leden die 25 jaar lid zijn bij IVN werden in het zonnetje gezet: Carla van de Berg, oud--bestuurslid, Maria van de Oetelaar, actief lid en onmisbaar bij de verspreiding van Sprokkels en Henk van de Biggelaar. Carla en Maria kregen ter plekke het jubileumspeldje opgeprikt en ook nog een boekje cadeau. Henk was niet aanwezig maar heeft een paar dagen later zijn speldje en ook een boekje ontvangen. Ook de aankondiging dat er weer een natuurgidsencursus georganiseerd gaat worden met -docent Rini Kerstens valt onder de noemer 'leuke zaken'. En natuurlijk dat de kascommissie weer zeer tevreden was over de penningmeester, dat er ook dit jaar leden zich aangemeld hebben voor de kascommissie voor volgend jaar en dat de bestuursleden Matty en Fer weer herkozen zijn, zijn zaken die positief zijn voor de vereniging. Het overlijden van Jos van Stiphout, Mien van den Elzen en begin dit jaar Jan Kivits zijn helaas verdrietige zaken. Er werd tijdens de vergadering stilgestaan bij wat deze leden voor IVN betekend hebben. Er is vanuit de nalatenschap van Mien en uit de collecte tijdens de uitvaart geld naar de vereniging toegekomen. Het zou mooi zijn als dit geld aan iets consistent besteed kan worden; hebben jullie daar ideeën over laat het dan horen!

Vooruitkijkend naar het lopend jaar waren er ook nog wat zaken te melden. Het logo van IVN wordt vernieuwd; deze

Carla is behulpzaam bij het opspelden van haar 25 jaar speldje.

wordt moderner en de waterlelie wordt herkenbaarder. Er is een intentie om samen te werken met de natuurverenigingen van Meierijstad en dat zal dit jaar een vervolg krijgen. De samenwerking binnen IVN regio Noord Oost met IVN Bernheze, Oss en Uden blijft en is vooral zichtbaar in de gezamenlijke cursussen. De plantenwerkgroep is voornemens om de andere plantenwerkgroepen die actief zijn in Meierijstad uit te nodigen om een kijkje in hun gebied te nemen en te vragen of de andere werkgroepen hun voorbeeld willen volgen.

Voor de penningmeester was het geen spannende vergadering; de inkomsten dekken de uitgaven en er is reserve voor calamiteiten. Voor de werkgroep Veghels Landschap is er geld gereserveerd voor een accu-zaag en ladders en voor de amfibieënwerkgroep geld voor de aanschaf van een nieuwe pH meter.

De omgangsregels (model 1 en 2) waren meegestuurd met de agenda zodat leden daarvan kennis konden nemen. Deze zijn ook te vinden op de website. Het document is samengesteld door het landelijk IVN en is gestoeld op de sportwereld waar helaas weleens een grens overschreden wordt door begeleiders. Niet iedereen is het overigens eens met het instellen van de omgangsregels en 'bewijs van goed gedrag' voor de schoolgidsen.

Een punt dat ieder jaar terugkomt en ook nu weer was de oproep aan leden om actief mee te helpen om de vereniging draaiende te houden: er werd gerefereerd naar de klusjeslijst die op de achterkant van de agenda stond en een oproep om foto's van activiteiten met een kort tekstje te sturen naar de webmaster en naar de beheerders van facebook IVN Veghel.

Karin Koppen

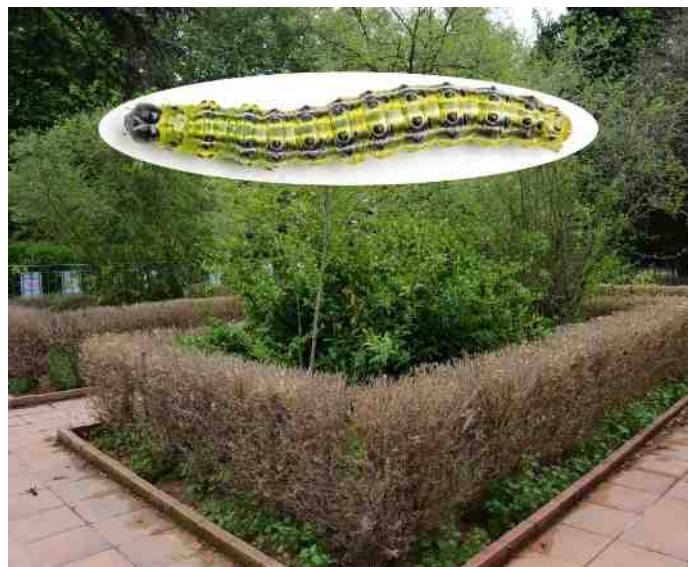

Henk van de Biggelaar wordt door Matty Meij gedecoreerd.

Buxusmot, opgepast!

De nieuwsbrief van Waarneming.nl van januari toonde mij een foto van een vlinder die ik een paar maanden eerder tevergeefs in mijn vlindergidsen probeerde te vinden. Op een avond in waarschijnlijk november zaten toen wel vijf exemplaren van dezelfde mot op mijn keukendeur en raam. Niet bepaald klein en met hun vleugels uitgespreid, met wittige doorschijnende vleugels met een donkere bruingrijze rand, en halverwege de voorste rand van de voorvleugel een paar kommavormige witte vlekken, het waren behoorlijk opvallende dieren. Maar ik kende ze niet en kon ze ook zo gauw nergens vinden. Maar Waarneming.nl hielp me aan de naam, Buxusmot, *Cydalima perspectalis*. Oo, jee, weer zo'n nieuwe invasieve soort. Veghel blijft geen ramp gespaard, we liggen toch echt in het middelpunt van de moderne wereld.

Want sinds 2007 wordt ook ons land bezocht door een Chinese immigrant met een heel bijzondere eetlust. Het Palmboompje, ook bekend als Buxus of Buksboompje, is een laagblijvend tuinheestertje dat zowat tegen alles bestand is. Veel zon, weinig zon, droog, nat, koude, dat maakt een Buxus niet zo veel uit, hij blijft heel lang groen en gaat pas heel laat dood. Zijn eeuwige groen maakt hem ook de ideale versiering voor de palmboompjes met Palmpasen. Maar tegen de vraatzucht van de rupsen van *Cydalima perspectalis* is hij niet bestand, er blijft alleen een dorre bos takjes over. In de moderne antischoffeltuintjes vol steensplit en tegels is de Buxus vaak het enige levende wat er nog getolereerd wordt, maar als daar de Chinese asielzoeker verschijnt, loopt het volledig uit de hand, er blijft een kerkhof over.

Buxushaagje met Buxusmotrups in inzet.

De uit het Grieks afkomstige naam *Cydalima* betekent de Beroemde; berucht zou eigenlijk beter passen. Vroeger was de geslachtsnaam *Diaphana*, de Doorschijnende en dat betekent dus in het Grieks hetzelfde als het Latijnse *perspectalis*. Want in de meest voorkomende vorm van de Buxusmot is het middendeel van beide vleugels een beetje doorschijnend. Maar er zijn ook vormen met helemaal bruingrijze vleugels, met alleen die witte kommavormige vlek aan de voorrand. De rupsen zijn in de lengte zwart, groen en geel gestreept, een beetje zoals bij een Koolwitje. Wie in de buurt van de Kalverstraat, de Roekdonk, de Kloostertuin en de Populierlaan woont, is dus gewaarschuwd, hou uw Buxus dit voorjaar goed in de gaten, want het Chinese gevaar is al gesignaleerd op die plekken.

Frank Lippe

Buxusmot *Cydalima perspectalis*. Afb. Wikipedia

Een blik op het landschap van de Maasduinen.

Voorjaarswandeling

Trage Tocht Afferden

Evenals in het najaar 2016 gaan we naar Afferden maar nu bekijken we het voorjaar: Maasduinen, Bergerbos en landgoed Bleijenbeek.

Een tocht van circa 15 km. Het is een vrijwel onverharde tocht langs heidevelden, bosranden, vennen en begrazingsgebieden, langs heuvelachtige rivierduinen en een oude Maasmeander enz.

Vertrek zaterdag 6 mei 9.00 precies vanaf het Stadhuisplein voor het gemeentehuis. Wij zijn ongeveer 17.30 uur weer terug op het Stadhuisplein. We rijden zoveel mogelijk gezamenlijk en aan de chauffeur wordt een kilometervergoeding betaald.

Goed schoeisel, kleding, proviand en drinken is natuurlijk belangrijk.

Toine Olijslagers en Rob Knechten

Kasteel Bleijenbeek in 1860. afb. Wikipedia

Brief Jo Kivits

In de vorige Sprokkels hebben we helaas de droevige mededeling moeten doen dat Jan Kivits van ons heen is gegaan. Zijn echtgenote, Jo Kivits, wilde eigenlijk op de ledenvergadering komen maar dat ging toch niet. Omdat ze het belangrijk vindt om toch iets te laten horen heeft Jo onderstaande brief geschreven:

Lieve mensen,

Ik wilde al eerder een bericht sturen, maar dat lukte gewoon niet. NU moest het vanmorgen omdat ik wist dat het ledenvergadering is deze avond, en ik het nog niet aandurfde om aanwezig te zijn, om het zelf te zeggen. Ik blijf wel lid!

Met zovelen waren jullie bij de uitvaartmis, heel veel condoleancekaarten mochten wij ontvangen, helaas kennen wij niet alle gezichten die bij de namen horen, de kinderen vragen dan: 'Mam, horen die bij de J.V.V. Gidsen of het Geerbos?' 'Sorry, ik weet het niet.'

Het heeft ons zeker heel goed gedaan, zoveel reacties.

Ja echt het was Jan zijn grootste hobby, vooral het vogelen.

Met de kleinkinderen de bossen in en heel veel vertellen over de natuur. Eerlijk, ik wist niet dat er zoveel lectuur in huis was, toen de kinderen opa's boekenkast openmaakten. En de opdracht van de oudste kleinzoons is dan ook: oma goed bewaren tot wij groot zijn.

We zullen allemaal de tochtjes missen, en wie vertelt er nu welk vogeltje ze zien?

Het IVN heeft voor Jan veel betekend, en we weten Jan ook voor jullie.

De foto en de tekst 'Ter herinnering aan Jan Kivits' in Sprokkels zegt genoeg.

Ook namens onze kinderen, bedanken wij jullie voor de gezelligheid, de sfeer, de contacten, en het samen delen van een hobby.

Jammer was het dat het laatste jaar zijn darmontsteking hem zeer beperkte in het lang buitenshuis zijn en daarom ook weinig heeft kunnen ondernemen.

Jan zijn overlijden stond in geen enkel draaiboek; zo plotseling, zo onverwachts, zo onwerkelijk. Maar ook wij weten dat na de donkerste nacht er altijd weer een streepje licht komt. Dat zien we vandaag ook weer!!

Heel veel groeten en nogmaals dank en tot ziens.

Jo Kivits

Even aandacht:

Te kleine afbeeldingen leveren nevenstaand resultaat. Stuur foto's dus in de originele grootte als bijlage bij een mail. De redactie heeft graag eigen werk van eigen leden. Scans van eigen tekenwerk zijn natuurlijk ook welkom. Kiest u voor verzenden naar e-mailgeadresseerde kies dan de hoogste resolutie. De redactie

Met Fia Fiers op zoek naar sporen in de Eerdse Bergen. Foto: P. v. Beurden

Eetbare planten

Eetbare planten zoeken en proeven

Op zondag 9 juli gaan we in de Aa-broeken wandelen met Geertje Jansen van Wandelooft.

Tegenwoordig oogsten we ons eten in de supermarkt. Maar ook in de natuur is van alles te eten; bramen en brandnetels kent iedereen wel, maar er is nog véél meer lekkers te vinden. We gaan planten, zaden en vruchten oogsten zoals mensen het al duizenden jaren doen.

Wil je meer weten over eten in de natuur? En misschien ook wel wat wilds proeven? Doe dan mee met deze wandeling.

Geertje Jansen is wildplukgids en verzorgt een wandeling eetbare planten zoeken en proeven. Naast de culinaire waarde van planten wordt ook ingegaan op haar cultuurhistorische, medicinale en cosmetische waarde. Zo komen er ook diverse natuurverhalen aan bod. Meer informatie vindt u ook op www.wandeloogst.nl en www.facebook.com/wandeloogst.

Omdat er voor deze wandeling een grens is gesteld aan het aantal deelnemers is het nodig om je vóór 1 juli op te geven. Dit kan bij Marianne van Zeeventer, email marianne.van-zeeventer@onsbrabantnet.nl of bel 0413-785207

De kosten bedragen €5,- per persoon, te betalen bij aanvang van de wandeling.

De wandeling duurt twee uur en start om 10.00 uur op de parkeerplaats Middengaal, naast voormalig Pieter Brueghel centrum.

Een mooi duidelijk spoor van een ree in de zachte vochtige grond. Foto: PvB

A. van Diepenbeek ontvangt de Dr. A. Scheygrondprijs. Foto: Carli van Mil

Prijs voor Annemarie

Annemarie van Diepenbeek is een zeer gerespecteerd lid van onze vereniging en dat wij daar niet alleen in staan blijkt: op Zoogdierdag, 25 maart, kreeg Annemarie de Dr. A. Scheygrondprijs uitgereikt. Deze prijs wordt gegeven aan 'een persoon die zich bijzonder sterk gemaakt heeft voor de zoogdierkunde en de zoogdierbescherming.' Volledigheidshalve vermeld ik dat ook Kamiel Spoelstra deze prijs heeft ontvangen.

De voorzitter van de Zoogdierverseniging meldde: "Annemarie van Diepenbeek heeft veel betekend en betekent nog steeds veel voor het onderzoek naar en de promotie en de kennis van zoogdieren in Nederland. Zo heeft zij een nieuwe methode ontwikkeld voor het inventariseren van o.a. zoogdieren. Annemarie is zelf begonnen met het documenteren en verzamelen van diersporen.

Zij is de eerste die een oorspronkelijk Nederlandse gids heeft gemaakt 'Veldgids diersporen' (1999), waarin alle mogelijke typen sporen zijn beschreven. Die gids is een groot succes en heeft al veel herdrukken beleefd. Annemarie is daarnaast een van de auteurs van het boek 'Zoogdieren van West-Europa' (1994). Zij is vervolgens de 'trekker' en een belangrijke auteur voor de uitgebreidere opvolger daarvan: 'Veldgids Europese Zoogdieren' uit 2010.

Annemarie geeft nog steeds in het hele land lezingen en cursussen over diersporen en stimuleert daarmee veel vrijwilligers om onderzoek te doen naar het voorkomen van soorten.

Ook is Annemarie vele jaren actief geweest in de Veldwerkgroep van de Zoogdierverseniging. Daar heeft ze geholpen bij het ontwikkelen van nieuwe vangmethoden en haar kennis van diersporen overgedragen."

Hulde Annemarie!

Karin Koppen

Dat was een verrassing. Stilgehouden. Meegetroond. Foto: Carli van Mil

Als je iets doet, doe het veilig in passende kleding. Foto: Maria Kalis

Veghel Paasbest

Het is zaterdag 8 april, tijd om het Geerbos schoon te maken voor Pasen. Zeven IVN-ers gaan gewapend met kruitwagens, prikker en plastic zakken op pad. Ze zijn herkenbaar aan de oranje hesjes. Een groep pakt de binnenkant en de andere groep gaat buitenom.

Wat kom je zoal tegen:

Een paar grote hopen, waarschijnlijk van de vos. We zien er poep bijliggen en wat onduidelijke prenten. Prachtige tondelzwammen. Een plastic zak met erin... een dood wit konijn. Plastic zakje Durex, was leeg dus, gelukkig gebruikt. Pakken Stadskranten die niet zijn rondgedeeld. Kleine plastic zakjes waar 'dat spul' in heeft gezeten. Autoband, fietstas, bovenkant van een container en op het laatst nog een groot bord van de EMTE.

Na deze klus van 1,5 uur had Lidou een kop koffie/thee met peperkoek en een paasei. Van de gemeente kregen we een appel.

Maria Kalis

Wie woont hier? Spoorzoekers met een goede neus? Foto: Maria Kalis

Nee, die nemen we niet mee, da's natuur met pitjes. Foto: Maria Kalis

Het paasbestteam paasbest gekleed bij hun verzameling. Foto: M. Kalis

20 jr. JVV wandelen

Twintig jaar wandelen in de fraaie natuur van Meerijstad en omgeving.

IVN Veghel organiseert al decennia lang opleidingen tot natuurgids. De vereniging bestaat uit diverse werkgroepen. Een van deze groepen is de vrijdagochtendwandeling. Twintig jaar geleden volgde Mia Rooymans en Ad van de Donk met een hele groep zo'n natuurgidsencursus. Een hechte groep, die er met het diploma op zak, niet genoeg van kon krijgen. Zij besloten de gezelligheid en natuurliefde voort te zetten in de vrijdagochtendwandeling.

En dat is een succes gebleken. De vrijdagochtendwandeling is een begrip geworden binnen en buiten het IVN. Twintig jaar lang staat er op vrijdagochtend 9.30 een enthousiaste groep in de Vondelstraat. Soms een vijftal, maar meestal meer dan tien en soms wel vijftien. Er is geen verplichting, je hoeft je niet aan- of af te melden. Het is gratis. Het is een leuke mix van mannen en vrouwen. Het tempo is rustig en de afstand maximaal 5 km. Rond 12.00 uur zijn we terug in Veghel.

Weer of geen weer, gewapend met rugzak en wat proviand struinen de deelnemers na een korte autorit door de mooie natuur van Veghel, St-Oedenrode, Uden, Boekel, Son en Breugel, Schijndel, Mill, Venhorst, Heesch, Rosmalen of Heeswijk Dinther. Elk seizoen heeft haar bekoring en levert verrassende natuurbelevingen op. De deelnemers informeren en inspireren elkaar. Gezond bezig zijn en gezelligheid zijn belangrijke pijlers onder deze groep. We geven elkaar

De nog steeds viefje oprichters Mia en Ad. Foto: Ron van Baalen

de ruimte om op eigen niveau de natuur te beleven. Belangstelling voor elkaar en een grap en rol maken elke wandeling tot ontspannende beleving.

Op 12 mei wordt aan de 20-jarige verjaardag van de wandelgroep een extra tintje gegeven met een wandeling door het Wijboschbroek vanuit de Schaapskooi Schijndel. Fia Fiers is onze gids. We sluiten af met een gezamenlijke lunch, genaamd 'In d'n Hooiberg.'

Zin om de natuur te beleven en aan je gezondheid te werken. Loop vrijblijvend een keer mee en proef de sfeer. Zie www.IVNVeghel.nl, werkgroep: vrijdagochtendwandeling. Pieter van den Berk

Supertrouwe JVV-wandelaars in het bosanemoonovergoten Wijboschbroek. Foto: de even trouwe Ron van Baalen

Boomfeestdag 2017

Nationale Boomfeestdag 2017

Het was op woensdag 22 maart erg druk op de groene weide bij de Boswachter in Erp.

Ongeveer 90 leerlingen van drie scholen nl. Mariaheide, Erp en Keldonk waren naar 't Hurkske gekomen om bomen (boompjes) te planten.

Mevrouw Marloes Schrijnenmakers van de gemeente Meierijstad opende de dag met een woordje over de Boomfeestdag en met het zetten van haar handtekening op een grote boomschijf.

Alle leerlingen hebben in de loop van de ochtend ook hun handtekening/naam op deze schijf gezet.

De schijf ligt nu bij de geplante boompjes in alle glorie te pronken en als u eens een wandeling in 't Hurkske gaat maken dan krijgt u de schijf ongetwijfeld te zien.

Het was een prachtige zonnige ochtend en de leerlingen liepen in groepjes langs allerlei posten en daar kregen ze van de gids een opdracht.

De kinderen moesten bv. de lengte en de dikte van een boom meten, jaarringen tellen, mochten met een boomstam gooien en kregen wat te horen over boomknoppen, de functies van dode bomen in het bos en welke kleine diertjes er allemaal rondkruipen.

Ook mochten ze in een boomstronkje gaatjes boren die misschien geschikt zijn voor solitaire bijen maar de meest spectaculaire activiteit was toch wel het luisteren naar de op gang gekomen sapstroom van de bomen.

Om 12.00 uur gingen alle kinderen naar huis met een bijenblok, een certificaat met zaadjes, een appel en een onvergetelijke natuurbeleving.

Dit kon allemaal plaatsvinden dankzij de medewerking van de gemeente en vooral niet te vergeten de natuurvrijwilligers die elk jaar weer spontaan ja zeggen als ze gevraagd worden.

Mia Rooijmans

Aandachtige bomendokters beluisteren gespannen de sapstroom.

Bijengaatjes boren maakt bijenhotelblokjes.

Deelprogramma

! Let op: kijk altijd even op de website (www.ivn-veghel.nl) of er wijzigingen zijn.

Vrijdagochtendwandeling

Elke vrijdag 9.30-12.30
Vondelstraat
Pieter van den Berk 36 60 84

Amfibieënwerkgroep

Maart t/m juni
19.00-21.00
Matty Meij 35 00 91

Plantenwerkgroep

April t/m september
19.00 – t/m zonsondergang
Karin Koppen 21 02 16

Scholenwerkgroep

In mei en juni met groep 6 op ontdektocht naar buiten
Hanneke Leenhouts 28 78 51
Marja van Heijst 35 40 47
Annette Roelands 35 39 19

Mei

Zaterdag 6, dagexcursie(L/P)
Dagwandeling Rob
9.00 - 17.00
Rob Knechten 34 0112

Zaterdag 20, overige activiteit * (L/P)
Stekjesmarkt op de Natuurtuin
13.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Zondag 21, excursie (L)
Kanovaren rondje Boxtel
Informatie volgt in SPROKKELS en website
Jacinta Zijlstra 36 47 28

Woensdag 24, kinderactiviteit *(L/P)
Tuintelling Bloemen en Bijen
14.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Juni

Dinsdag 6, cursus (L/P)
Determineercursus vervolg
Zie jaarprogramma voor meer informatie
Mark van Heijst 35 40 47

Zondag 18, excursie(L/P)
Vreemdelingen in de Natuur
(start Middengaal)
Karin Koppen 21 02 16

Zaterdag 24, fietsexcursie(L/P)
Via via naar de Kersenboomgaard
9.30 – 12.30
Fer Kalis 34 13 48

Woensdag 28, kinderactiviteit * (L/P)
Modderdag op de Natuurtuin
14.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Donderdag 29, overige activiteit * (L/P)
Kruidenmiddag op de Natuurtuin
14.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Juli

Woensdag 5, kinderactiviteit *(L/P)
Tuintelling Waterleven
14.00 – 16.00
Pam Kalis 34 39 82

Zondag 9, excursie (L/P)
Eten uit de natuur (Geertje Jansen)
opgeven vereist, vóór 1 juli. Kosten €5 p.p.
10.00 – 12.30, start Middengaal
Marianne van Zeeventer 78 52 07

Augustus

Zaterdag 26, excursie(L/P)
Nacht van de Vleermuis
20.00 - 22.30
Gerard van Leiden 06 220 826 34

Donderdag 31, film + lezing (L/P)
't Creyspot
20.00 - 22.00
Karin Koppen 21 02 16

L = activiteit voor IVN leden Veghel
L/P = activiteit voor IVN leden en publiek
Excursies: tenzij anders vermeld, verzamelen op het Stadhuisplein, Veghel
Lezingen: verenigingslokaal Bunders-school, De Buitendonk 3, 5467 DE Veghel

* Natuurtuin = Patrijdsdonk 53a

Plantendetermineercursus vervolg
Mark van Heijst 35 40 47
Niet-leden € 15, leden IVN € 10.
Aanmelden vóór 20 mei bij secretariaat@ivn-veghel.nl
Dinsdagavond 6 juni, 13 juni binnenles
Zaterdagochtend 17 juni buitenles

L = activiteit voor IVN leden Veghel
L/P = activiteit voor IVN leden en publiek
Excursies: tenzij anders vermeld, verzamelen op het Stadhuisplein, Veghel
Lezingen: verenigingslokaal Bunders-school, De Buitendonk 3, 5467 DE Veghel
Geerboswerkdag
Zaterdag 15 juli
9.30 – 12.00
Lidou van Beurden 36 57 12
Insectentuin Geerbos bij sportvelden Veghel (gele bordjes volgen).
Meestal is op zaterdagochtend iemand van het IVN aanwezig.

Pluriformiteit

Het bestuur en de redactie geven hierbij aan dat artikelen die in Sprokkels geplaatst zijn, niet automatisch hun instemming hebben. Schroom dus niet uw kritiek, standpunt of vragen over de inhoud van een artikel, aan de redactie te sturen. De redactie zal dan zorgen voor een evenredige plaatsing.

Klimaatperikelen

Door een klacht aan het bestuur over de plaatsing van een artikelenreeks door de redactie raakte het klimaat binnen het IVN even oververhit. De redactie heeft steeds in goed vertrouwen gemeend dat er geen probleem was totdat bleek uit bovenbedoelde klacht dat het toch even anders lag.

Daar waar de redactie vond dat er best tegengestelde opvattingen in een vereniging mogen zijn en in Sprokkels verduidelijkt mogen worden middels hoor en wederhoor, werd dat standpunt niet door iedereen gedeeld.

Het klimaat en wat men er van vindt is wereldwijd een hot item en zorgt voor veel verdeeldheid en geharnaste meningen. Daarom dachten wij er goed aan te doen één van die andere meningen toe te laten. Dit omdat de meningsvorming daarmee gediend is en eenzijdige berichtgeving wordt beperkt. De opwarming van de aarde loopt als een rode draad door allerlei natuurverschijnselen. Vaak wordt dat feit met andere verschijnselen in verband gebracht.

Toch viel dit niet in goede aarde. Dat kan, maar het is de redactie niet afdoende duidelijk geworden waar de schoen nu precies wringt. Mogelijk lag het aan de scherpe toon en aan het gebruik van termen als groene (klimaat)wetenschappers en het veronderstelde tekort aan scheikundig en natuurkundig inzicht van deze.

De redactie had de hoop dat de uitgedragen visie via vragen en/of wederwoord zou worden beaamd, rechtgezet of gekritiseerd. Daar is niemand aan begonnen. Geen tijd, geen zin, Tekort aan kennis? Tekort aan vragen, wie zal het zeggen. Daarom heeft het bestuur besloten door middel van een themanummer over het klimaat, de opwarming ervan, de effecten die het met zich brengt, door iedereen die dat wil, vragen of artikelen over dat onderwerp te laten spuien, zodat we de reeks daarna kunnen afsluiten.

Niet omdat het klimaat geen onderwerp is dat ons allen aangaat, maar omdat het plaatsen van artikelen de gemoeieren onnodig verhit. Het IVN-Veghel is gebaat bij een aangenaam klimaat en ondanks alle mogelijke mitsen en maren proberen we dat zo te houden.

Peter van Beurden redactielid IVN-Veghel

Poelengedoe

Na lang onderhandelen met verschillende partijen is de poel een feit.

De poel bij de Leijer in Eerde is klaar. De randen zijn ingezaaid. Nu nog wachten op de bewoners.

Na veel papierwerk kan eindelijk met uitmeten begonnen worden. P. Otte

Graven op eenzame hoogte of de kleintjes bij elkaar schrapen? F: P. Otte

Laat nou regenwater en grondwater de poel maar vullen. Foto: P. Otte

De finishing touch, Matty ent het water met water uit een nabije poel.

Samenvatting.

Frank Lippe gaat hieronder in op een passage in een interview met hoogleraar Marcel Visser in het winternummer 2016 van Panda. Marcel beweert in dat interview dat de bestuivende bijen van een op een bij gelijkende orchis de, door de opwarming van de aarde verlate bloei van bedoelde orchis, zouden missen. Het gevolg daarvan zou kunnen zijn dat de soort daardoor uitsterft. De Redactie.

Klimaat Down-Under

Dat klimaatverandering ook goede kanten heeft, tonen diverse orchideeënsoorten die dankzij hogere temperaturen op plaatsen in ons land opduiken waar ze nooit eerder gezien waren. Maar in Australië blijkt dat anders te liggen. Daar groeit nog net in het uiterste zuiden de Crimson Spider Orchid, *Caladenia concolor*. Als die het te warm krijgt kan die soort nergens meer heen. Maar de Australische natuurbeschermers willen die mooie soort niet kwijt en daar doen ze wat aan.

Het gaat om dat orchideetje waarover in de laatste Panda geschreven werd. Maar hij lijkt niet op een bij en wordt ook niet door bijen bestoven, zoals ecoloog Marcel Visser be-

weerde.

De Australische naam vertelt dat hij rood is en dat hij op een spin met lange poten lijkt. Hij wordt bestoven door sluipwespjes van de Thynniden familie. De wijfjes van die familie hebben geen vleugels, ze lijken meer op mieren dan op wespen. Waarschijnlijk hangt dat samen met hun lievelingsprooi, keverlarven. Als je die onder de grond, in dood hout of onder de bladeren moet vangen, heb je weinig nut van vleugels. Maar het wordt dan wel weer moeilijk om een partner te vinden, dus moeten de mannetjes meer moeite doen om die vrouwtjes te vinden. De vrouwtjes van hun kant hebben hun aantrekkelijkheid verhoogd met een specifiek parfum. De heren vliegen dus rond en ruiken met hun antennes of de lucht ze sporen naar een geschikte sekspartner toont. Maar de Rode Spinnenorchis heeft een flesje uit dezelfde parfumwinkel en lokt daarmee mannetjes die nu juist die geur onweerstaanbaar vinden naar zich toe. Dat de bloem op een spin lijkt is waarschijnlijk alleen maar een menselijke gedachte, maar de uiterlijke gelijkenis met een mierachtig insect is niet erg groot. Als een mannetje toch neerstrijkt om naar de bron van de geur te zoeken, kan hij toevallig met zijn rug tegen de stuifmeelklompjes aan tikken. Zoals bij de meeste orchideeën zitten die op steeltjes met een beetje kleefstof aan het eind, dus die plakken aan de wesp vast. Als die dan vervolgens nog een tweede keer misleid wordt en weer op een Rode Spinnenorchis landt kan die mooi bestoven raken.

Maar helaas dat werkt niet zo best. Al jaren eerder voordat het klimaat zo veranderde hadden de Rode Spinnenorchissen last van weinig insectenbezoek, hun biotoop werd door menselijke activiteit verstoord en ingekrompen. Ze waren

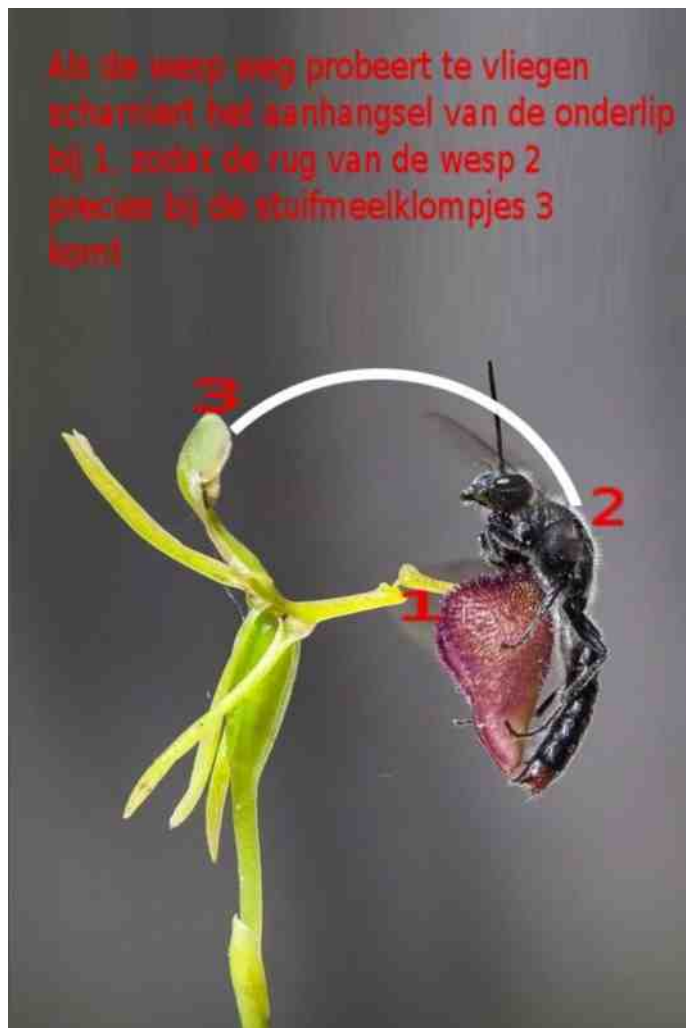
De hamerorchidee *Drakaea concolor*. Foto: Mischa Rowan

gewoon te weinig talrijk in elkaars buurt aanwezig, de kans dat een wespenmannetje al een echt vrouwtje gevonden had voordat hij iets aan de bestuiving kon doen, was gewoon te groot. En dus hebben de Australische natuurbeschermers ingegrepen om het definitief van de aardbodem verdwijnen van *Caladenia concolor* te voorkomen. Ze pakken gewoon een penseeltje, nemen daarmee de stuifmeelklompjes uit de ene bloem en brengen ze naar een andere. Bij de veeteelt noemen we dat KI, en bij de kweek van sierorchideeën is het ook een heel algemene techniek. Het blijkt goed te werken, met weinig moeite worden de tekort schietende wespjes verholpen.

Maar waar had de Wageningse ecooloog uit Panda dan zijn ideeën over bloemetjes die zoveel op bijen leken vandaan? Dat blijkt te berusten op het door elkaar halen van twee orchideeën soorten. De ene is die Crimson Spider Orchid, *Caladenia concolor*, de andere heet de Kneeling Hammer Orchid, *Drakaea concolor*. Die Knielende Hamerorchidee lijkt niet op een spin, maar aan de onderlip hangt wel een aanhangsel ongeveer met de vorm van zo'n mierachtig Thynnidenwifje.

Het aanhangsel heeft een aantrekkelijke kleur en geurt ook goed. En om de zaak nog mooier te maken, de bloem heeft ook een ingenieus mechaniekje om ervoor te zorgen dat de stuifmeelklompjes op de rug van die wespen geplakt worden. Het aanhangsel van de onderlip zit vast met een scharnertje. Als een wesp op dat aanhangsel landt en er mee wil wegvliegen om elders de liefde te gaan bedrijven met dat heerlijk geurige wezen klapt het scharnertje om. Precies met zijn rug komt de wesp tegen de stuifmeelklompjes. Als hij zich nog een keer vergist met een andere bloem is de cirkel rond.

Die Merchandiser heeft de samenwerking met de wespen beter geregeld dan die Springspinnen. Bovendien leeft hij niet in het uiterste zuiden, waar verder geen land meer is zoals die Spinnenorchis. Zijn natuurlijke areaal ligt langs de westkant van het continent. Als het daar warmer of

kouder wordt, heb je gewoon de ruimte net als de Europese Bijenorchissen en Spinnenorchissen met de temperatuur mee te reizen.

Maar uiteindelijk heeft ook die Crimson Pirate het helemaal nog niet zo slecht geschoten. Ook al is hij beslist onhandig met het verleiden van wespen, met mensen heeft hij veel meer succes. Zo zie je maar, klimaatproblemen zijn niet enkel en alleen ellende, zoals ons zo vaak voor gehouden wordt. Er zijn ook best leuke kanten aan die natuurlijke veranderingen in ons leefmilieu.

Frank Lippe. Foto's Mischa en Colin Rowan

RECTIFICATIE

De Redactie van Sprokkels betreurt de publikatie van artikelen in voorgaande jaargang waarin veehouders zoals schapentelers en zuivelboeren de schuld kregen van klimaatverandering door methaanproductie waarvan vaststaat dat hij geen rol van betekenis bij klimaatverandering kan hebben. Wij verwijzen daarbij naar andere artikelen in dezelfde jaargang waarin een meer correcte weergave van de feiten gegeven werd. Deze mededeling wordt op verzoek van Frank Lippe hier afgedrukt.

De Redactie van Sprokkels

Geerbosdagboek

Laat ik maar eerst beginnen met een foutje in mijn vorige Geerbos aflevering van 3 december over de Teunisbloem, *Oenothera*!

Een lezer, die vast Grieks heeft gehad, maakte mij er op attent, dat er in mijn artikel over de Teunisbloem een foutje zat ... Dat heb je als je klakkeloos uit boeken overschrijft!

Oenothera heeft niets van doen met ezels (*Onos*) maar dat 'oenos', eigenlijk 'oinos', echt wijn betekent, waarschijnlijk een aanduiding voor rood. Misschien de rode kleur van kelkbladen van de Grote Teunisbloem? *Thera* betekent iets als jacht of wild dier, maar er is ook een uitleg dat in het Latijn, *Oenothera*, de naam van een slaapdrank was.

En als toetje schreef hij: de wortel van een Teunisbloem heet in het Frans: 'Jambon végétal' plantaardige ham, want hij is roze en zou gekookt ook naar vlees smaken. (Iets voor vegetariërs?)

Zaterdag 4 maart 2017

Vanmorgen werd ik verwelkomd door een concert van vogelgekletter. En natuurlijk boven het geluid van roodborstje, winterkoning, tjiftjaf, mezen, enz. klonk de herhalingszang van de zanglijster. Dit schrijf ik al jaren, en inderdaad er is nog niets veranderd onder de vogelgeluiden. De meesten komen elk jaar weer terug en alles begint van voren af aan.

Heerlijk! Je kreeg er een lentegevoel bij, zeker ook door het zachte weer.

Pieter was net begonnen te maaien met de zeis, het grote veld was, in de herfst, nog niet helemaal gedaan. Prachtig om te zien hoe hij ermee werkte, zwaaiend van rechts naar links, met een grote boog, sneed hij de stengels af. Soms stopte hij om het zeisemes te scherpen met een wetsteen. We maakten meteen even een praatje.

Zo, eerst de paraplu's opzetten, want je weet maar nooit ... toen, mijn spullen er zo onder de plu's geplaatst dat ze niet nat konden worden. Alles heeft zijn vaste plaats, hoewel dat misschien niet zo duidelijk is voor medegeerbosers en bezoekers.

Tot mijn verrassing kwam Margriet meehelpen! 'Wat kan ik doen?', vroeg ze, 'Ik heb maar 1 goede pols en hand, dus ik kan niet alles'. Ze liet me zien hoe haar arm, gebroken door een lelijke valpartij, eruitzag na de operatie.

Eerst hebben we rondgelopen. De sneeuwkllokjes bloeiden volop, ik had ze vorig jaar al gekliefd en hier en daar verspreid in onze binnentuin. In haar tuin vermeerderden ze zich vanzelf, vertelde ze, maar hoe kan dat? ... er zijn nog heel weinig insecten, zou het door de wind komen? (windbestuiving?). Hier heb ik dat nog niet gezien ... Wel vermeerderden zij zich via bollen. Maar ze zei ze er nog bij: je kunt ze zelfs nu ze bloeien, toch klieven en verplanten. Ho! Weer iets nieuws waar ik niet aan gedacht had.

Toch opgezocht in de Oecologische flora (boek V, pag. 6): "Zaad vormen gebeurt hier in het Noorden, maar zelden, omdat er bijna geen insecten zijn die vliegen om ze te kunnen bestuiven. De sneeuwkllokjes komen oorspronkelijk uit Zuid-Europa"

Verder liet ik haar de vernielingen zien, die 3 maanden geleden hebben plaatsgevonden. De afgebroken flat met nestgelegenheid, staat verderop tegen het hek te wachten totdat 't weer gerepareerd wordt. Het pergolaatje die Matty ooit gemaakt heeft, lag toen uit elkaar en staat nu weer op zijn poten. De losse bijennestkastjes hebben Matty en Peter

Wilgenkatjes, het beeld van een vroege lente.

Pimpelmees. Foto: Martien Helmig

Fer en Jeanine praten even bij. Minstens zo belangrijk als wroeten.

Otte mee naar huis genomen. Voor de veiligheid, natuurlijk, over een poosje zullen ze hier weer hangen.

Margriet ging eerst wat slangenkruiden uit een perk halen, om ze op andere plekken te planten. Op hoe meer plaatsen ze groeien, des te meer kans is er om te overleven, denk ik dan.

Later is ze, zo goed en zo slecht als het ging, grassen gaan plukken, in een verwaarloosd perkje en op de dakpannenmuur.

Zaden van de oogst van vorig jaar konden worden gezaaid, op geschoonde grond. Leuk werk, het resultaat zal over 3 maanden zichtbaar zijn, ik ben altijd benieuwd wat er op zal komen omdat ik er nergens plantennamen bij zet.

Tijdens de koffiepauze ontdekten Margriet en Pieter een eekhoorn in een populier hier vlakbij. Ha! Gelukkig ... hij is er nog!

's Middags kwam Toine langs, we hebben lang zitten te 'keuvelen' over allerlei onderwerpen, maar wel alleen over de natuur. Hij was weer begonnen met een moestuin in een volkstuin, zijn stuk had hij al omgespit, vertelde hij met trots. Hij noemde op wat er gezaaid zal worden: boontjes, prei, uien, worteltjes enz. Bij het woordje 'prei' spitste ik mijn oren, want de preibloemen (ook uienbloemen en bieslookbloemen) zijn goed voor de preibij, als hij wat over had, kon hij ze hier kwijt.

De groene specht was heel dichtbij, we herkenden zijn roep meteen. Het leek wel het seintje te zijn voor Toine om te vertrekken.

Al die vogels! Wat een genot om naar ze te luisteren ... Tjiftjaf, Winterkoning, Roodborstje, Mezen, Merel, Zanglijster en zelfs een Pimpelmeesje! Heerlijk! En nu maar hopen dat hij/zij hier nestgelegenheid vinden. 2 Roodborstjes zijn er elk jaar. Toch vraag ik me af waar zij zouden kunnen nestelen? Volgens de boeken bouwt het vrouwtje een koepelvormig nest van gras, dorre bladeren en mos vlakbij de grond, in lage struiken. Ik heb nog nooit een nestje gezien.

Riek kwam even langs, van haar heb ik in de herfst een grote kluit meerjarige Lathyrus gekregen, die liet ik haar zien, hij begon al uit te lopen, goed nieuws, dus. We wandelden samen over de paden, ja er is nog veel te doen, maar het hoeft allemaal niet klaar te zijn. De afgezaagde wilgentakken liggen nog te wachten tot ze op rillen gelegd worden, maar van mij mogen ze nog even blijven liggen, konijnen en muizen kunnen dan aan de bast knagen.

Tegen het einde van de middag cirkelden 2 buizerds boven ons Geerbos, natuurlijk door hun piew-piew-geroep, keek ik omhoog, prachtig om te zien! Het is echt lente!

Zaterdag 25 maart 2017, Geerboswerkdag

Het is altijd een verrassing wie er dan komt ... Jeanine, Ria, Corrie, Fer, Peter O, Peter vB, Matty, Gerard W.

Door het prachtige weer vlogen er wat soorten vlinders: Gehakkelde aurelia's, Citroenvlinders, Daggauwogen.

Er vloog 'n Osmia rufa, ook hommels, en aan vogelgeluiden was te horen: Tjiftjaf, Roodborstje, Zwartkop, Groene specht, Zanglijster, Heggenmus, Winterkoning, Merel, Kool- en Pimpelmees, Eksters, Fazant en er klonk een hoop 'lawaaï' uit de Roekenkolonie.

En er bloeit al heel wat: Longkruid, Hyacint, Speenkruid, Vroegeling, Kleine veldkers.

Matty en Peter O. zijn aan het klussen gegaan, om de schade te herstellen van de vernielingen. Fer en Gerard W. verzamelden dode en afgezaagde takken, om ze verder op de rillen te deponeren. Er lagen zoveel takjes op de paden van de buitentuin, dat Peter niet kon maaien, Ze moesten eerst verwijderd worden. Het maaikarwei is verzet naar

volgende week.

Jeanine, Corrie en Ria stortten zich op het Betonieperk. Het was zo vergrast, dat alle planten, eruit en 1 voor 1 geschoond moesten worden. Een minutieus werk! Ook werden andere plantjes netjes aan de kant gezet, die konden ergens anders gepland worden.

's Middags kwam Annie een kijkje nemen, na een rondgang, pakte ze de schoffel en ging aan de slag met de paden.

Ik zag Peter in de buitentuin, toen hij brandnetels aan het verwijderen was, aandachtig naar de grond kijken, wat was er te zien daar tussen een stapel dakpannen? 'Komen jullie kijken wat ik gevonden heb?' zei hij. Wij, niks nieuwsgierig, gingen er meteen op af ...Hij hield een zeer kleine salamander tussen zijn vingers, het leek vermagerd, maar aan Peter zag ik dat hij dit feit niet abnormaal vond. Wel wilde het beestje zo snel mogelijk dekking zoeken. 'Een Kleine watersalamander, amper 3 cm', vertelde hij. Ondanks dat ik zo'n diertje hier meer heb gezien, vind ik zo'n ontdekking nog steeds heel bijzonder. Ja, ik heb hier alles ... amfibieën (salamanders en kikkers), insecten (natuurlijk, wilde bijen en wespen, hommels, vlinders, muggen, vliegen, enz.), verder, allerlei soorten (roof)vogels, eekhoorn, mollen, muizen, ratten, (dus knaagdieren, zelfs konijnen, hahaha), om nog over bloemen, bomen, varens, paddenstoelen en mossen maar te zwijgen. Ja, het is hier, zoals een bezoeker 't noemde, een klein paradijsje!

Wat groeien de planten toch snel, binnen 1 week bloeien de Maagdenpalm, Hondsdraf, Longkruid, Judaspenning, Vergeet-me-nietje én de Sleedoorns, die wit zijn van de bloesem, prachtig!

Matty en Peter O. hebben de flat weer hersteld met een soort ijzeren hekwerk, zodat het niet meer zo omgetrokken kan worden. Alle nestkastjes zijn er aan gefixeerd. Daar tegenop zullen de Lathyrus en paarse Winden gaan klimmen. Maandag komen ze terug om het karwei af te maken.

Zo te zien aan de massale opkomst van de uitgekomen zaden van de reuze balsemien, zullen we weer een invasie krijgen. Maar Gerard is er optimistisch over, je trekt ze zo bij bosjes uit de grond ...no problem!

Zondag 2 april 2017

Wat was het mistig en koud vanmorgen! Ik zou bijna zeggen: je zag geen plant voor ogen! Gelukkig trok het snel weg ... en het werd ietsje warmer.

Het was tijd om aan het tijmperk te beginnen. Tussen het tijm is van alles gaan groeien, dus werden alle pollen aan de kant gezet en geschoond. Dikke keien uit de grond (tijm is eigenlijk een rotsplant), het perk opgehoogd en nu is het wachten op nieuwe tijmplantjes om het karwei af te maken. 2 Oranjetips (mannelijke en vrouwelijke) vlogen over de muur, maar de pinksterbloemen daarop waren nog niet open. 1 Dagpauwoog zat te zonnen op een steen, een Citroentje, (valt me altijd op hoe groot ze zijn ten opzichte van schoenlappers) vloog onafgebroken over onze tuin. Een gehakkeld Aurelia maakte korte vluchtjes, om maar steeds weer op dezelfde steen te landen.

Een paar soorten Hommels bromden voor de muur op zoek naar iets, maar ik weet niet wat, nestgelegenheid?

2 Eksters vlogen regelmatig na elkaar steeds dezelfde boom in, naar een groot nest dat vorige seizoenen al gebruikt was. Een gezinnetje kwam op bezoek.

Papa droeg de jongste spruit op zijn borst en terwijl mama naar ons luisterde, hield ze een klein meisje aan de hand, dat zich verveelde en naar huis wilde én de oudste van de 3 liep door de perken en vond het leuk om te klimmen. Hij werd door papa tot de orde geroepen toen hij zag dat ik niet zo enthousiast was over het plattrappen van de klokjes.

Corrie, Jeanine en Ria schonen het betonieperk.

Peter en Matty bezig met een nieuwe bijenflat, wie wint het?

Nectarzuigende Citroenvlinder. Foto: Martien Helmig

Knoopkruid, duidelijk verwantschap met korenbloem, ook een composiet

Knoopkruid uit de Flora Batava van Jan Kops.

Els van Leiden met burgemeester Frankfort en Fer Kalis.

Zonnehoed de exotische aanwinsten van Lidou. Dr. Vogel is er dol op.

Papa was hier lang geleden geweest, hij herkende de insectentuin niet meer, tja er is veel veranderd sinds 30 jaar!

Maandag 3 april 2017

Poe-poe! Wat een verschil in temperatuur met gisteren! Mijn trui kon uit!

Even bleef ik kijken naar de gaten van de flats, maar er vloog helemaal niets, niet eens een Osmia-man.

Hier en daar zag je opengewerkte gaten door een specht gehakt, zij weten net als mezen, dat daar, achter die afsluitingen, een lekkernij zit. In het Kattenstaartenperk is het zaad massaal ontkiemd, ik hoop wel dat ze allen van de Kattenstaart zijn ... Verder had ik nog een voorraadje Mariadistelzaad, Heelblaadje, Bolderik, Betonie en Venkel dat nog gezaaid moest worden. Daar had ik nu mooi de tijd voor. Gerard W. kwam langs, hij ging in zijn akkertje werken, hij heeft alle planten op rijen zodat hij er makkelijk tussendoor kan schoffelen.

Nu pas wordt het zichtbaar wat hij daarin gezet heeft. Samen hebben we naar planten gezocht die in zijn akkertje konden: Knoopkruid, Betonie, Agrimonie, Lupine, enz.

Ja, je zag aan de geschoffelde paden dat Annie geweest was, zij houdt zich niet aan een bepaalde dag zodoende zien we elkaar minder dan vroeger.

2 Citroentjes maakten capriolen in de lucht en de Oranjetips worden talrijker, zij vliegen heen en weer over de muur.

Iedere keer dat ik aan de muur werk, springen er jonge kikkers weg en op de plek van de rotstui rollen sommigen, in hun haast, naar beneden. Ik vraag me dan af waar ze vandaan komen want er is op die plek helemaal geen water en de grond is kurkdroog.

In de verte zag ik de 3 bomen van Els, 1 appelboom stond helemaal in bloei, het is het eerste jaar dat hij zo massaal bloemen geeft. Prachtig!

Els, (foto van Els) een goede vriendin van mij (van ons allen), was heel actief binnen het IVN-Veghel en ze werkte ook jaren mee in het GB, helaas werd ze ernstig ziek en overleed. Als herinnering aan haar hebben we toen 3 bomen geplant, 1 appelboom en 2 kersbomen.

Maar zover ik weet, hebben er geen vruchten aan gehangen, misschien dit jaar, wie weet!

De Fazant stond, niet eens zo ver van mij vandaan, te kukelen, ik weet niet wat hij mankeert, maar hij zag eruit alsof hij flink gevochten had, slordig in zijn verenpak. Hij bleef lang naar mij kijken (eigen interpretatie) schudde na elk geluid met zijn lichaam alsof hij 't koud had.

Misschien is hij oud geworden en komt hij niet meer in aanmerking bij de (jonge) vrouwtjes? Ja, dan maakt het ook niet meer uit hoe je eruitziet ...

Dinsdag 18 april 2017

Even bij de kweker geweest in Uden. Ik verbaas me altijd hoe hij elk jaar, buiten, zoveel soorten plantjes kan kweken zonder mest te geven, gewoon in de Brabantse grond. Hij doet niets aan de bodem. De aarde waaruit hij de planten uitsteekt, is bijna droog en sproeien doet hij ook niet. Ik heb mijn wagen vol geladen, vol met 3 soorten Tijm, Klokkjes, Echinacea (zonnehoed), meerjarige Korenbloem, en nog wat meer.

In het Geerbos stond een jonge fotograaf (ieder onder de 50, is voor ons, de JVV-ers, jong!) aandachtig naar iets te kijken en te fotograferen. We maakten een praatje. Hij liet me een effen grijze roofvlieg zien, een mannetje met bijzondere antennes. De pluizen erop waren kogelrond en bijzonder groot in verhouding met zijn lichaam. Ook vertelde hij mij dat er op Paaszaterdagmorgen, 2 dames hier aan het ontbijten waren, erg leuk idee, vond hij, én ze

hadden de boel versierd, het was wel nogal koud om zo stil te zitten. Zij vertelden hem dat er misschien meer GBossers zouden komen, maar ze bleven met tweeën. Ze pelden hun eieren voor op het brood en de chocolade eitjes waren om daarna te eten. Tjà ... dat konden alleen maar Mia en Riet geweest zijn!

Ik op mijn beurt vertelde dat de GBwerkgroep elk jaar op paaszaterdag hier ontbijt, alleen dit jaar is er niet zoveel van gekomen om allerlei redenen. (Thuis mailde ik Mia, hoe het ontbijt was geweest op paaszaterdagmorgen? Hoe weet jij dat? Was haar wedervraag! Tja ... hoe wist ik dat!?! Het antwoord heb je al gelezen).

Al lopend, vonden wij een plastic paasei op steel en een geel paaskaarsje ... het bewijs dat ze hier waren geweest! Zo, nu moest ik aan het werk ... de nieuwe Tijm moest geplant worden op een rotsstukje. Dat wil zeggen, ik heb dit stukje grond verhoogd met keramisch puin - afval van onze pottenbaksters Anne en Mia- en met (klein)gebroken aardewerkpotten, daarover zand (met kalk) én kippengaas tegen het graven van mollen en muizen (of dat helpt zal de tijd wel leren) én daarna nat gemaakt. De tijm kon toen over de bolle oppervlakte verdeeld worden en daarna werden keien ertussen geplaatst. En nu maar laten groeien ... Riek kwam langs om wat te vragen en keek verrast naar het resultaat. Op z'n minst eentje die het wel aardig vindt. Een fazant begon luid op te vliegen, alweer opgejaagd door die grote donkere hond die hem wel vaker achterna zit.

Deze keer heb ik minder te schrijven gehad, dat heb je als je even in Italië verblijft. Het was daar wel ietsje warmer dan hier en de Magnolia's waren allang uitgebloeid. De boeren klaagden dat er te weinig geregend had de laatste maanden, zou dat door de opwarming van de aarde komen? Offe ... heeft de zon teveel zonnewinden naar ons toe gezonden? Offe ... Krijgt de aarde een verandering van stand? (daardoor teveel regen hier, te weinig regen daar). Offe ... zijn er teveel mensen op aarde? Waardoor het voor de natuur steeds moeilijker wordt te overleven? Zijn we weer toe aan ijstijden? Of komt er weer een savanne hier zoals miljoenen jaren geleden? De geologen (noem maar Hans de Jong) kunnen via steen- en aardeonderzoeken, ons veel vertellen over het verleden. Hans de Jong wist ons ook te vertellen dat we nog steeds bezig zijn uit een ijstijd te klimmen. De aarde laat zich, blijkbaar, niet kietelen door de 'mensch.' De aarde gaat haar eigen koers en blaast wel eens wat uit door de vulkanen onder druk te zetten, orkanen zijn er, zover wij weten, steeds geweest!

Wie zal het zeggen, wie weet echt wat er aan de hand is? De geleerden zijn het niet met elkaar eens, maar toch ... er zijn mensen die onze planeet bestuderen en er veel over nadenken, zij komen tot conclusies die niet iedereen wil aanvaarden. Het scenario van: 'het ligt aan de mens' is nog steeds niet bewezen, al neemt vrijwel iedere wetenschapper aan dat de mens, in nog nader te bepalen mate, bijdraagt aan de opwarming.

Wij schijnen maar een miertje te zijn hier op aarde, maar vele miertjes... Wij hebben mogelijk minder invloed al wordt dat vrijwel dagelijks door de media bestreden. Iemand die iets anders vertelt dan wij willen horen, wordt genegeerd. (Weet u nog?... de zon zou om de aarde draaien! ... degene die dit bestreed, Galileo Galilei en er, in het kielzog van Copernicus, over nagedacht had, kreeg langdurig huisarrest!) Zou het zo kunnen zijn dat niemand precies weet wat er aan de hand is en het meer afhangt van een goede pers?

Tot ziens in het Geerbos en groetjes van Lidou.

Daar zitten ze weer te niksken, altijd die koffie, d'r kumt gin end an.

Nog even schroeven en beplaten en er kan geen bij meer bij, of toch...

Brandnetels plenty... én die minuskule reuzenbalsemien. Een oerwoud...

Meierijstadnatuur

Markante natuur in Meierijstad

De vorming van een nieuwe gemeente Meierijstad is een feit. Nu we één gemeente zijn, wordt het tijd om onze burenen te leren kennen. Dat geldt ook voor de natuur in de naburige dorpen. Misschien dat je vele natuurplekjes al kent, misschien dat er ook nog nieuwe natuurpareltjes te ontdekken zijn.

Het Aa-dal bij Ham-Havelvlt biedt mooie natuur maar is ook zo ingericht dat het voor waterberging kan zorgen. Brandrode koeien begrazen dit gebied. Bij de stuw is een vistrap aangelegd zodat vissen makkelijker stroomopwaarts kunnen zwemmen. De Aa vervolgt zijn weg door de wijk 't Zuid en komt in het nauw in het centrum. De cascade geeft het water wat meer lucht en zorgt voor een mooi beeld van een Frans bergbeekje. De Aa-broeken is een beemd langs de Aa. Hier is de ijsbaan en er liggen enkele poelen. Er staan veel elzen en knotwilgen die dwars op de beek zijn aangeplant. De Roost in Keldonk is een moerasachtig gebied. De molen die nog in restauratie is, wordt straks de blikvanger van het gebied.

De bomen op het waterwingebied zijn geplant om het grondwater te beschermen maar vormen hierdoor toch een klein natuurgebiedje tussen de agrarische percelen. De doorgeschoten beukenhaag markeert de plek van een kerkhof. Het is bekend onder de naam Blankes' kerkhof, genoemd naar de eerste persoon die er ligt. Hier kwamen mensen terecht die niet in gewijde grond mochten liggen.

Schil en Punt is een natuurstrook die ingeklemd ligt tussen de A50 en industrieterrein De Dubbelen. Deze strook grond zorgt voor de afvloeiing van het hemelwater in poelen. De Biezenloop vervolgt hierlangs zijn weg naar het Wijboschbroek. Langs de A50 zijn Italiaanse populieren op heuvels gezet. Dit stukje landschapskunst draagt de naam Groene Wachters.

Bosgebied De Eerdse Bergen en Logtenburg vormen eigenlijk één geheel maar worden door de A50 doorsneden. Aan beide zijden zijn stuifwallen ontstaan die later met eiken zijn bebost. De bomen werden aangeplant om het zand tegen te houden dat door pluggen en zandwinning was gaan stuiven maar creëerde zodoende ook een wal waar het zand in bleef 'hangen'. De eiken werden vroeger om de paar jaar 'afgezet' zodat er een eikenstoof ontstond. Veel wortels van de eiken liggen bloot wat een mooie, grillige wirwar laat zien. Natuurwerkgroep De Eerdse Bergen zorgt voor onderhoud van het gebied en verzorgt regelmatig wandelingen. Geen duin maar wel een berg vormt de voormalige vuilstort op de vlagheide. Een wandelpad leid je omhoog naar een uitzichtpunt waar je met een beetje geluk Tilburg kunt zien liggen. Hier was door de geallieerden in de Tweede Wereldoorlog een vliegveld aangelegd. Er is een speeltoestel in de vorm van een Spitfire geplaatst om dit belangrijke stukje geschiedenis niet te vergeten.

't Hurkske is in de jaren dertig bebost om stuthout voor de mijnen in Limburg te leveren. Vroeger werden bossen veelal gezien als houtakkers. Nu wordt meer de waarde van natuur ingezien en mogen oude bomen blijven staan. Er zijn veel poelen aangelegd om amfibieën en met name de knoflookpad meer kansen te geven. Goede startpunten voor

Turen naar blauwborsten in Ham Havelvlt.

De Wachters op de Schil en de Punt ingeklemd tussen A50 en industrie.

Een laan door 't Hurkske. Langzaam wordt het bos gevarieerder.

Het Lijnt en het Gereg, een aaneengesloten bosgebied. Foto: A. v.d. Steen

een wandeling vindt u bij de De Boswachter (voormalig boswachterswoning) en de dagbesteding Ut Hurkske (voormalig clubgebouw De Bosbeertjes).

't Geregt is een natuurgebied van Brabants Landschap. Waarschijnlijk heeft het die naam gekregen doordat er ooit een galg heeft gestaan. Het Lijnt is een gemeentebos dat één geheel vormt met 't Geregt. Hier is een strook met poelen aangelegd. Ook zijn er aan de randen struiken geplant om een geleidelijkere overgang van bos naar akkerpercelen te bewerkstelligen.

Tegen de rand van de gemeente Boekel liggen de Goorse Bossen. De naam goor verwijst naar slechte grond. Percelen die niet geschikt waren voor akkerbouw werden vroeger vaak bebost. Het bos ligt op stuifzand en wordt tijdens de zomervakantie gebruikt voor de kindervakantieweek Erp. De Goorse Bossen grenzen aan De Leijgraaf. De Leijgraaf is een ecologische verbindingzone vandaar dat er verschillende poelen aangelegd zijn. De Leijgraaf vormt de grens met de gemeente Uden.

De Dommel is een belangrijke natuurader voor Sint-Oedenrode. In het centrum van Sint-Oedenrode zorgt de Dommel voor een groen lint met in het voorjaar fraaie dotterbloemen langs de oevers. Ook in Olland is er vanaf het fietspad tussen Olland en Liempde fraai zicht op de Dommel.

In de Moerkuilen bevindt zich verscholen rondom bos een grote waterplas die ontstaan is door turfwinning. Nog steeds is er aan de randen van de plas veen te vinden. In het nabijgelegen Dommeldal is een uitkijktoren geplaatst. Aangrenzend liggen de Everse akkers die op zijn mooist zijn in de zomer met graan en talloze klaprozen. Het Martinuskapelletje vormt een mooi rustpunt.

Het Vressels Bos is ook bekend onder de naam Hazenputten. De naam verwijst naar twee grote vennen die in het gebied liggen. Er zijn veel watervogels op het water te vinden. Ook zijn er stukjes heide. De Vresselse Hut is een natuurpoort.

Diependaal is een smalle strook populierenbos in Sint-Oedenrode. Een deel van Diependaal moest wijken vanwege de aanleg van de A50 waardoor er een zuidelijke rondweg moest komen. Er zijn veel vogels te beluisteren. Ook De Scheeken bij Boskant is een populierenbos. Hier bloeit de voorjaarsflora uitbundig. De Scheeken wordt doorsneden door percelen van Van den Berk Boomkwekerijen.

Het Wijboschbroek is vooral in het vroege voorjaar prachtig als de dotterbloemen, slanke sleutelbloem en bosanemonen hun kopjes weer boven de grond steken. Een mooi fietspad loopt er doorheen. Een schaapskooi met kudde laat oude tijden herleven. Schijndel stond in vroegere tijden bekend om de vele brouwerijen. Nu is er weer een Hop-est bij de schaapskooi gebouwd waar hop, ingrediënt voor bier, gedroogd kan worden. Ook is er een klein perceel hop aangeplant.

In 't Creyspot tegen de grens van Schijndel met Sint-Michielsgestel is een klein postzegeltje heide. Er is een 'koortsboom' met lapjes stof die dit keer niet in de boom zijn gehangen om een ziekte te bezweren maar is vol gehangen met wensen. Men vermoedt dat er een heilige eik heeft gestaan. Ter herinnering hieraan is daarom een -stokkapel geplaatst. 't Creyspot sluit aan op landgoed De

Denneboom. Het is een particuliere natuurparel met kleine stukjes bos en akkertjes. Er zijn hier plannen voor een natuurbegraafplaats en een crematorium.

Het Duits Lijntje is een spoorlijnverbinding tussen Boxtel en Wesel in Duitsland. Het Duits Lijntje heeft vroeger personen en vracht vervoerd maar is nu een belangrijke verbinding voor dieren en planten om van het ene naar het andere gebied te trekken. Veel delen zijn inmiddels opengesteld voor wandelaars. Verderop langs het Duits Lijntje richting Schijndel kom je door de Geelders. De Geelders is een moerassig gebied en daarom is een wandeling in de zomer niet aan te bevelen vanwege de vele muggen. Het deel van het gebied van de inmiddels overleden landgoedeigenaar Marggraff dient nu als voorbeeld voor andere bossen om de natuur vooral zo veel mogelijk zijn eigen gang te laten gaan.

Suzanne

Dommeldal met uitzichtpunt op meanderende beek.

Essenbos met sleutelbloem in Wijboschbroek. Foto: P. van Beurden

Wat is het IVN?

Het IVN wil de natuur in al haar kleur en veelvormigheid onder de aandacht van mensen brengen en daardoor bijdragen aan de verwondering en het respect voor al het leven rondom ons.

Daarom is onze zelfgekozen lijfspreuk:

In Voor Natuur

Het IVN Veghel is aangesloten bij de landelijke Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie in Amsterdam.

Wat biedt het IVN Veghel?

Voor belangstellenden organiseert het IVN nu al 35 jaar, cursussen, tentoonstellingen, wandelingen en fietstochten in en rondom Veghel. Voor leden en donateurs staan ook wandelingen in nabijgelegen natuurgebieden en verenigingsavonden met diverse natuurthema's op het programma. De overige activiteiten vinden plaats in werkgroepverband:

Werkgroep / activiteit / Contactpersoon / telefoon

Amfibieën:

Matty Meij35 00 91

Geerbos/insectentuin:

Pieter van Breugel36 27 53

Planten:

Karin Koppen21 02 16

Schoolgidsen:

Hanneke Leenhouts.....28 78 51

Annette Roelands.....35 39 19

Marja van Heijst.....35 40 47

Veghelse Vogelaars:

Wolter Brongers.....34 07 64

Weidevogelgroep Boerdonk:

Tom van Lieshout..366255 / 06 51769185

Veghels Landschap:

Fer Kalis34 13 48

Tentoonstelling:

Mia Rooijmans36 29 77

Infoblad:

Maria Kordewinders(0492) 46 33 83

Ledenactiviteiten:

Lidou van Beurden36 57 12

Vrijdagochtendwandeling:

Pieter van den Berk36 60 84

Wandelen met De Donk:

Mia Rooijmans36 29 77

Wilt u actief worden in het IVN?

Dan bent u welkom als lid. Het lidmaatschap kost € 20,00 per jaar en voor huisgenootleden € 10,00 per jaar. Overmaken op rekeningnr. NL62 TRIO 0338 4476 36
Nadere inlichtingen of aanmelden bij het secretariaat IVN Veghel Antoniusstraat 11, 5469 EV Keldonk of secretariaat@ivn-veghel.nl

Wilt u het IVN Veghel ondersteunen?

U bent van harte welkom als donateur (minimum € 10,00 per jaar).

Overmaken op NL62 TRIO 0338 4476 36 t.n.v. IVN afdeling Veghel. U krijgt dan het jaarprogramma toegezonden en vier keer per jaar het verenigingsblad Sprokkels met nieuws en verhalen over de natuur in en rondom Veghel.

Afmelden ? Voor 1 december van het lopend jaar bij het secretariaat

In Sprokkels leest u onder andere over: alles waar u in verwondering verslag van doet om anderen van uw belevenissen mee te laten genieten.

Kopij inleveren voor het zomernummer 115
Tot 15 juli (liefst eerder!)

Redactieadres:

Maria Kordewinders-van den Tillaar

Geluckweg 4

5469 NA Boerdonk

Telefoon:0492 - 46 33 83

E-mail: kordewinders@home.nl

Foto's en tekeningen zijn ook héél welkom.

Aan alles komt een einde, hier was de klapekster behulpzaam. Foto: PvB

